

NIEUWSBRIEF

Schapen

NOVEMBER 2025

In deze nieuwsbrief:

Mededelingen vanuit de
praktijk
[pagina 1](#)

Drachtcontrole & voeding
van drachtige schapen
[pagina 2](#)

's Winters vaccineren voor
gezonde lammeren
[pagina 3](#)

Locatie Oss:
[0412-676060](#)

Locatie Mill:
[0485-240000](#)

Nat najaar

De dagen zijn weer korter dus het dekseizoen is al een heel eind onderweg, we zien dan ook weer veel schapen met een gekleurde achterhand rondlopen binnen het praktijkgebied. Dit betekent dat we weer kunnen uitkijken naar veel mooie lammeren in het nieuwe jaar. Als u te maken heeft met veel terugkomers, neem dan contact op met uw dierenarts voor nader onderzoek. De problemen kunnen namelijk zowel van de ooien als van de dekram afkomstig zijn. Daarnaast is het natuurlijk fijn als u ongeveer weet wanneer en hoeveel lammeren u kunt verwachten volgend jaar. Om hierachter te komen kunnen we de schapen met een echo-apparaat scannen. Om het verhaal compleet te maken lichten wij graag ook toe welke preventieve maatregelen mogelijk zijn in de vorm van vaccinatie om ervoor te zorgen dat de lammeren gezond hun eerste weken doorkomen. Deze tijd van het jaar is namelijk ideaal om uw schapen voor te bereiden op het aankomende lammerseizoen. Lees over de verschillende mogelijkheden meer op pagina 3 in deze nieuwsbrief.

Mededelingen vanuit de praktijk

- Afgelopen jaar hebben we geen dieren met Blauwtongvirus infectie meer gezien. Dankzij goede immuniteit door vaccinatie en/of ziekte lijkt het gelukt te zijn om de uitbraak te laten uitdoven. Ons advies over de preventie van Blauwtongvirus voor volgend jaar zal in volgende nieuwsbrief toegelicht worden.

Drachtcontrole & voeding van drachtige schapen

Drachtigheidsonderzoek bij schapen vindt plaats door middel van echografie. Er kunnen verschillende redenen zijn om een koppel ooien te scannen namelijk: tellen hoeveel lammeren er in zitten, drachtlengte inschatten en eventueel guste ooien opruimen. Het scannen is een snelle en zekere methode en vindt plaats bij het staande schaap via uitwendig of inwendig onderzoek. Uitwendig onderzoek gebeurt in de lies. Bij inwendig onderzoek wordt de scanner rectaal ingebracht. Of een schaap drachtig is, is het meest nauwkeurig vast te stellen van 35 tot 70 dagen na het dekken. Wanneer men het aantal lammeren wil weten, is het belangrijk om zo vroeg mogelijk te scannen, dit is namelijk maar mogelijk tot om en nabij de 40 dagen dracht. Op het scanbeeld rechts naast de tekst is rood omcirkelt een embryo te zien van 35 dagen.

Na 70 dagen is de drachtcontrole nog mogelijk, echter zijn de lammeren dan zo groot dat ze niet meer op het scanbeeld passen. Het is daardoor lastiger om het aantal vruchtjes te tellen. Op de twee echobeelden (A en B) hiernaast is te zien hoe lammeren van 70 dagen eruit zien.

Waarom is het aantal lammeren belangrijk?

Het inschatten van een-, twee- of meerlingdracht is nuttig om het rantsoen van de ooien op aan te kunnen passen. Een ooi die drachtig is van een eenling heeft namelijk andere behoeften dan een ooi die drachtig is van een drieling. Bij een eenlingdracht kan een ooi snel vervetten, waardoor ze meer kans heeft op ketonemie net voor het aflammeren. Een ooi drachtig van een 3- of 4-ling kan juist wat extra energie gebruiken.

Na de drachtcontrole heeft u een goed beeld van het aantal lammeren per ooi en ook wanneer de lammerperiode begint. De eerste drie maanden van de dracht is het in principe niet nodig om de schapen extra krachtvoer te geven, mits de weidegang en ruwvoer kwaliteit en hoeveelheid voldoende is om de schapen te voorzien in hun basisbehoefte. De schapen mogen niet afvallen.

Het is belangrijk om de krachtvoergift langzaam op te bouwen, om pensverzuring te voorkomen. In de basis is goede kwaliteit ruwvoer het belangrijkste. De vuistregel is om 4-6 weken voor het aflammeren te starten met de krachtvoeropbouw. Start met 100-150 gr/schaap/dag en verhoog dit wekelijks met ongeveer 100 gr/dier/dag tot een maximum van 750 gr/schaap/dag. Het is verstandig om dit te verdelen over 2 porties.

1: kop
2: oog
3: rozen van de baarmoeder

4. hart
5. ribben
6. navelstreng
7. maag

's Winters vaccineren voor gezonde lammeren

Nu is het ideale moment om u voor te bereiden op het aankomende lammerseizoen en na te denken over preventieve maatregelen. Om die reden willen we de bescherming tegen verschillende infectieuze aandoeningen toelichten. Voorkomen is ten slotte beter dan genezen!

Het Bloed

Clostridium perfringens ofwel Het Bloed is een van de belangrijkste veroorzakers van problemen bij jonge snelgroeiende lammeren. De bacterie is een normale darmbewoner die vaak na voerveranderingen, eventueel in combinatie met stress, voor problemen zorgt. De snelgroeiende bacterie kan erg schadelijke toxines (gifstoffen) produceren wat tot acute snelle sterfte leidt bij de lammeren, vaak zonder symptomen van te voren.

De beste manier om dit te voorkomen is door de moederdieren te vaccineren met het vaccin 'Covexin 10'. Hierbij is het belangrijk dat de schapen tweemaal gevaccineerd worden tussen de 8 en 2 weken voor het aflammeren. Als u voor deze manier van bescherming kiest, dan worden de lammeren beschermd via de antistoffen van de schapen die ze via de biest binnen krijgen. Na deze vorm van bescherming ookwel 'passieve immunisatie' zijn de lammeren 2 tot 3 maanden beschermd. Dit omvat de meest risicovolle periode voor problemen als gevolg van *Clostridium*. Lammeren kunnen veilig gevaccineerd worden vanaf een leeftijd van 2 weken, deze vaccinatie dient na 4 weken herhaald te worden. Echter zijn de lammeren 2 weken na beide vaccinaties voldoende beschermd, wat inhoudt dat ze pas op een leeftijd van 8 weken optimaal beschermd zijn.

Longontsteking

We kunnen ook vaccineren met het combinatievaccin 'Ovilis heptavac P'. Het voordeel hiervan is dat de dieren niet alleen tegen *Clostridium* beschermd worden, maar ook tegen longontsteking veroorzakers *Mannheimia haemolytica* en *Bibersteinia trehalosi*. Stress is de grootste risicofactor voor het ontstaan van longontsteking en in ernstige gevallen bloedvergiftiging. Denk hierbij aan het veranderen van voerschema, het spenen, ongunstige weersomstandigheden, grote wisseling in dag en nacht temperaturen, overgaan op nieuwe weides of voer van verminderde kwaliteit. Na vaccinatie van de schapen tijdens de dracht, tweemaal met 4 weken ertussen en uiterlijk 4 weken voor het aflammeren de herhaling, zijn de lammeren de eerste levensweken beschermd. De lammeren kunnen vanaf 3 weken leeftijd gevaccineerd worden.

Uierontsteking

Ten slotte bestaat er de mogelijkheid om schapen te vaccineren met 'VIMCO' tegen uierontsteking als gevolg van *Staphylococcus aureus* of CNS. Dit vaccin is ontwikkeld om subklinische mastitis te verminderen of te voorkomen. Deze vorm van uierontsteking is vaak niet duidelijk zichtbaar, maar de melkproductie zakt wel flink. Dit zorgt op zijn beurt weer voor een verminderde groei van de lammeren. Daarnaast kan het voor een vermindering van de klachten zorgen wanneer er sprake is van een klinische ofwel zichtbare uierontsteking. De basisvaccinatie bestaat uit tweemaalige vaccinatie op 8 en 5 weken voor aflammeren, daarna is een jaarlijkse herhaling voldoende.

Wilt u uw lammeren beschermen voor Het Bloed, longontsteking of wilt u ervoor zorgen dat het aantal mastitisgevallen verlaagd wordt en de lammeren beter groeien? Neem dan contact op met ons en dan maken wij samen met u een passend plan van aanpak!